

Bruxelles, 31. listopada 2023.
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Privlačenje talentiranih žena u područja znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike (STEAM) – <i>rasprava o politikama</i>

Nakon savjetovanja s Odborom za obrazovanje predsjedništvo je pripremilo priloženu informativnu napomenu, koja će poslužiti kao temelj za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 23. studenoga 2023.

Privlačenje talentiranih žena u područja znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike (STEAM)

Informativna napomena predsjedništva

Tehnološka transformacija ključan je element gospodarskog i društvenog napretka Europske unije (EU) i ostatka svijeta. Čini se i da će razvoj umjetne inteligencije biti element koji će ostaviti dubok trag u budućnosti, koja je već započela. Stoga raste potražnja proizvodnog sektora i tržišta rada za većim brojem stručnjaka s profilima iz područja STEAM-a¹. Sustavi obrazovanja i osposobljavanja moraju odgovoriti na tu potražnju. Kako bi se svladali izazovi budućnosti, bit će potrebno poticati talente svih naših mladih. Međutim, velik broj mladih, posebno djevojaka i mladih žena, i dalje odabire programe osposobljavanja koji nisu povezani sa znanošću i tehnologijom.

¹ Kako je navedeno u naslovu, STEAM je pokrata za znanost, tehnologiju, inženjerstvo, umjetnost i matematiku. U ovom je dokumentu u pokratu dodano slovo A, koje označava umjetnost, inovacije i kreativnost, u skladu s vizijom škole Rhode Island School of Design iz 2010. godine u kojoj je veći naglasak na integraciji, a kreativnost je presudan čimbenik za razvoj znatiželje, inovacija i potrage za raznolikim rješenjima.

Najnoviji statistički podaci ukazuju na postojanost rodni stereotipa u obrazovanju². Primjerice, među članovima Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD)³ znatno je porastao broj žena sa završenim tercijskim obrazovanjem, a u mnogim zemljama one već zapravo jesu većina. Udio žena u područjima povezanim s obrazovanjem (80 %), zdravstvom (80 %) i društvenim znanostima (70 %) ostao je relativno stabilan od 2005. Međutim, u razdoblju od 2005. do 2020. postotak inženjerki gotovo se nije promijenio te je i dalje iznosio oko 25 %. Ipak, najviše zabrinjava činjenica da se udio žena s diplomom u području IKT-a smanjio za tri postotna boda i danas iznosi samo 20 % ukupnog broja osoba s takvom diplomom.

Kako bismo smanjili rodne razlike u zapošljavanju, potrebno je ispraviti neravnotežu između studenata i studentica u različitim područjima STEAM-a. Situaciju pogoršava činjenica da „[z]a mlade žene postoji veća vjerojatnost nego za mlade muškarce da će postati neaktivne zbog obveza pružanja skrbi, poput skrbi o djeci ili uzdržavanim odraslim osobama, ili zbog drugih osobnih ili obiteljskih obveza”⁴. Stoga Vijeće preporučuje da države članice „usklade ponude za zapošljavanje s relevantnim načelima europskog stupa socijalnih prava, osiguravajući jednako postupanje i jednake mogućnosti za žene i muškarce u svim područjima”.

² Brussino, O. i McBrien, J. (2022.), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems* (Rodni stereotipi u obrazovanju: Politike i prakse za uklanjanje rodni stereotipa u obrazovnim sustavima zemalja OECD-a), Radni dokumenti OECD-a o obrazovanju, br. 271, OECD Publishing, Pariz.

³ Encinas-Martín, M. i Cherian, M. (2023.), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills* (Rod, obrazovanje i vještine: Postojanost rodni razlika u obrazovanju i vještinama), OECD Skills Studies, OECD Publishing, Pariz.

⁴ Preporuka Vijeća od 30. listopada 2020. o lakšem prelasku u svijet rada – jačanje Garancije za mlade te o zamjeni Preporuke Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade (SL C 372, 4.11.2020., str. 1.).

Pravednost, uključenost i promicanje zanimanja u područjima STEAM-a Vijeće EU-a smatra ključnima. Stoga „uključivo obrazovanje i osposobljavanje također obuhvaća razvoj rodne osjetljivosti u procesima učenja i u odgojno-obrazovnim ustanovama te suzbijanje i rušenje rodni stereotipa, osobito onih koji ograničavaju odabir područja studiranja kod dječaka i djevojčica”⁵.

Danas je vrlo teško udovoljiti potražnji proizvodnog sektora za stručnjacima u području STEAM-a. U svim je zemljama potrebno više ljudi, i muškaraca i žena, koji su osposobljeni u tim područjima. Kad bi se mlade žene osposobljavale u istoj mjeri kao i njihovi muški vršnjaci, taj bi se problem uvelike smanjio.

Rodna ravnopravnost nije samo moralni imperativ već i ključni čimbenik u stvaranju snažnijih, održivijih i uključivijih gospodarstava. Države članice EU-a u potpunosti su svjesne izazova koji trenutačna situacija predstavlja za naše sustave obrazovanja i osposobljavanja te, u konačnici, za uspjeh i napredak naših zemalja. Isto tako, svjesne su da brojne provedene inicijative ne daju očekivane rezultate. Pobuditi motivaciju i interes djevojčica i mladih žena za područja STEAM-a na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja, posebno u visokom obrazovanju, uključujući visoko strukovno obrazovanje i osposobljavanje i sveučilišta, i dalje je jedan od velikih izazova naših sustava obrazovanja i osposobljavanja. Ako uspijemo, to će doprinijeti okončanju segregacije u zapošljavanju. Osim toga, sudjelovanjem žena poboljšat će se ispunjavanje potreba tržišta rada te u konačnici potaknuti gospodarski i socijalni razvoj u našim zemljama.

⁵ Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021. – 2030.) (SL C 66, 26.2.2021., str. 1.).

S obzirom na navedeno predsjedništvo poziva ministre i ministrice da razmotre pitanja za raspravu o toj temi navedena u nastavku.

Pitanja za raspravu:

- Koji su, prema vašem mišljenju, najveći izazovi u smanjivanju rodnog jaza u području STEAM-a?
- Koje bi se inicijative mogle pokrenuti u nacionalnom i europskom kontekstu kako bi se privuklo talentirane žene u područja obrazovanja i osposobljavanja u okviru STEAM-a?
